

Kandidatnummer: 10018

Nettovergrep mot barn: Hvem er nettovergripere?

En kvantitativ analyse av folks oppfatninger om nettovergripere

Bacheloroppgave i Psykologi, PSY2900

Veileder: Eva Langvik

Medveileder: Lisbet Frang Christiansen

Mai 2023

Bacheloroppgave

Kandidatnummer: 10018

Nettovergrep mot barn: Hvem er nettovergripere?

En kvantitativ analyse av folks oppfatninger om nettovergripere

Bacheloroppgave i Psykologi, PSY2900
Veileder: Eva Langvik
Medveileder: Lisbet Frang Christiansen
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for psykologi

Kunnskap for en bedre verden

Forord

Jeg er glad for å presentere denne oppgaven som markerer slutten på en bachelorgrad i psykologi ved NTNU. De siste tre årene har vært utfordrende, men likevel en givende reise fylt med personlig vekst, læringsmuligheter og spennende opplevelser. Jeg vil uttrykke min takknemlighet til alle som har bidratt til å gjøre dette mulig. Jeg er spesielt takknemlig for min veileder, Eva Langvik, som har vært en uunnværlig støtte gjennom hele prosessen. Hennes støtte, veiledning og tilbakemelding har vært avgjørende gjennom hele forsknings- og skriveprosessen. Jeg er også takknemlig overfor min medveileder Lisbet Frang Christiansen for hennes innsats. Jeg takker Anne Iversen, Lisbet Frang Christiansen og Eva Langvik for deres bidrag til å utforme og modifisere spørreskjemaet, skrive invitasjonsbrevet og oppgi relevant litteratur. De fleste litteratursøkene ble utført selvstendig og Google Scholar ble primært benyttet. En siste takk rettes også til mine medstudenter, min familie og min kjære forlovede for deres støtte de siste månedene og gjennom studien.

Mai, 2023

Bacheloroppgaven er skrevet i henhold til forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH, 2021) og Publication Manual of the American Psychological Association, 7. utgave (American Psychological Association, 2020).

Sammendrag

Nettovergrep er et voksende samfunnsproblem som påvirkes av de stereotypiske oppfatninger om nettovergripere i samfunnet. Denne oppgaven hadde som mål å undersøke i hvilken grad generelle oppfatninger om nettovergripere stemmer overens med statistikk, og hvilken innvirkning demografiske faktorer (kjønn, alder, utdanningsnivå, og å jobbe i helsesektor og i politi- og rettsvesen) har på disse oppfatningene. Spesifikt ble det undersøkt om nettovergripere ble oppfattet å ha en pedofil preferanse, om de har opplevd overgrep selv og risikoen for å begå fysiske overgrep. Data fra 454 av 608 norsktalende deltakere som ble samlet inn gjennom et anonymt nettbasert spørreskjema ble benyttet i prosessen. Resultatene viste at folks oppfatninger om nettovergripere generelt er inkonsistent med eksisterende kunnskap om nettovergripere. Regresjonsanalyser viste at alder og det å jobbe i helsesektoren var signifikante prediktorer for oppfatningen om at nettovergripere har en pedofil preferanse. Kjønn og utdanningsnivå var også signifikante prediktorer for oppfatningen om at nettovergripere har risiko for å begå fysiske overgrep. Kvinner, unge voksne og de med lavere utdanning hadde i større grad stereotypiske oppfatninger om nettovergripere. De som jobber i helsesektoren, hadde i mindre grad stereotypiske oppfatninger enn de som jobber i andre sektorer. Ved sammenligning av de som jobber i helsesektoren, og de i politi- og rettsvesen, viste resultatene at førstnevnte gruppen har en tendens til å ha stereotypiske oppfatninger i større grad enn sistnevnte gruppe. Funnene ble diskutert i lys av stereotypier, sosial læringsteori og kognitiv læringsteori. Ytterligere forskning på andre faktorer som påvirker folks oppfatninger om nettovergripere er nødvendig.

I dag lever vi i en digitalisert verden hvor bruk av internett og sosiale medier har blitt en integrert del av dagliglivet (Frøyland et al., 2021). Den utbredte bruken og tilgjengeligheten av internett og smarttelefoner har åpnet opp en ny verden av muligheter for menneskeheten. Til tross for mange positive endringer medført av den digitale utviklingen, har den også medført en rekke samfunnsutfordringer, som seksuell utnyttelse av barn og unge over internett.

Nettovergrep, overgrep på internett uten fysisk kontakt, mot barn under 18 år (Barnekonvensjonen, 1989, art. 1) er et alvorlig og voksende globalt samfunnsproblem som oppstår når overgripere misbruker internett for å utnytte barn seksuelt (Kripos, u.d.). Politiet varsler om en eksplosjon i antall saker knyttet til nettovergrep mot barn i Norge. En rapport fra Politidirektoratet pekte på nettovergrep som en viktig årsak til økningen på 75,2 prosent i antall seksuallovbruddsaker fra 2014 til 2018 (Kripos, 2019). I 2018 rapporterte Kripos å ha mottatt i underkant av 10.500 tips om norske brukere involvert i seksuelle overgrep mot barn på nett. Nettovergrep omfatter flere former, inkludert deling av bilder uten samtykke, digital blotting, seksuelle henvendelser fra voksne, grooming, seksuell utpressing på digitale medier, direkteoverførte bestillingsovergrep og deling og nedlastning av digitalt overgrepsmateriale (Kripos, 2019; Frøyland et al., 2021). Overgrepsmateriale er ifølge Kripos (u.d.) seksualiseringsmateriale av barn som inkluderer seksualiserte bilder eller filmer, egenprodusert materiale som er lagt ut på sosiale medier og der barn har blitt presset til blant annet å opptre foran kamera og produsere bilder eller filmer, dokumenteringer av seksuelle overgrep, tekster og lydfiler som seksualiserer barn, og materiale av aseksuelle arter som har blitt manipulert for å tilfredsstille overgripernes fantasi. Personer som benytter en eller flere former for nettovergrep vil videre bli omtalt som *nettovergripere*.

Studier indikerer at det er betydelige forskjeller mellom allmennhetens oppfatning om nettovergrepere og hva empirien viser om nettovergrepere (Lam et al., 2010). Forskning på dette område indikerer at folks oppfatninger og holdninger til nettovergrepere ofte er negative og unøyaktige (Levenson et al., 2007). Forskning av McCarthy (2010) og Briggs et al. (2011) viser at det er klare forskjeller mellom fysiske og nettovergrepere, men vanlige folk klarer knapt å skille mellom dem (Babchishin et al., 2015). Kunnskapshullet som eksisterer mellom den generelle oppfatningen av hva som kjennetegner nettovergrepere og hvem nettovergrepere faktisk er, skaper utfordringer med hensyn til forebyggende, straffende og helsemessige intervensjoner rettet mot nettovergrepere. Til tross for forskning utført nasjonalt og internasjonalt, er det fortsatt lite kunnskap om hvordan den norske befolkningen oppfatter nettovergrepere og hvordan demografiske faktorer som alder, kjønn, utdanning og yrke påvirker disse oppfatningene. Mangel på kunnskap kan føre til at innsats rettes mot feil områder og bevisstgjøringskampanjer om nettovergrep blir ineffektive.

På bakgrunn av dette, tar denne oppgaven sikte på å utforske *«I hvilken grad stemmer generelle oppfatninger om nettovergrepere overens med faktisk statistikk, og hvilken innvirkning har demografiske faktorer på disse oppfatningene?»*. Forskning på denne problemstillingen kan bidra til å avdekke bevissthetshullet i befolkningen, gi innsikt i nøyaktigheten av allmenhetens oppfatninger og avdekke hvor i befolkningen eventuelle misoppfatninger kan ligge. Funnene kan bidra til den eksisterende forskningslitteraturen om nettovergrep og informere om strategier for å forhindre overgrep på nettet, samt hvordan nettovergrepere kan behandles, straffes eller reintegreres i samfunnet, noe som spiller en sentral rolle for å redusere sannsynligheten for tilbakefall (Harper, 2012). Videre kan funnene bidra til utvikling av effektive bevisstgjøring- og opplysningskampanjer rettet mot

grupper som har feilaktige antagelser om hvem en nettovergriper kan være, og bidra til en mer nøyaktig forståelse av nettovergrepsfenomenet.

Teori

Kunnskap er nøkkelen. Tilstrekkelig informasjon og grundig forståelse av folks oppfatninger om nettovergripere og hvem de faktisk er, er avgjørende for å effektivt forhindre og adressere nettmisbruk, og for å utvikle målrettede intervensjoner som fører til reelle løsninger. Forskning viser at behandling kan redusere forekomsten av tilbakefall (Lösel & Schmucker, 2005), men at negative og stereotypiske holdninger til nettovergripere påvirker behandlingseffekten (Corabian & Neil, 2015), og kan forårsake en rekke negative sosioøkonomiske og psykologiske konsekvenser, inkludert tilbakefall, mislykket rehabilitering, behandling og integrering, og økt forekomst av andre lovbrudd (Schultz, 2014; Willis et al., 2010). Teorier om stereotypi vil derfor være gjennomgående i oppgaven.

Stereotypier

Stereotyping er ifølge Gilovich et al., (2019) en oppfatning av at visse egenskaper er karakteristiske for medlemmer av en bestemt gruppe, og en måte å kategorisere mennesker på. Stereotyper er ikke nødvendigvis dårlige da de kan gjøre interaksjoner mellom mennesker mer effektive, men hvis de er basert på ufullstendig eller unøyaktig informasjon, kan det føre til negative holdninger og oppfatninger som ytterligere kan føre til skadelige konsekvenser for både individer og samfunnet som helhet (Gilovich et al., 2019; Jüriloo, k., 2014).

Folk får mesteparten av informasjonen sin om personer med seksuelle avvik og seksuallovbrudd fra mediene, som ofte presenterer overdrevne stereotypier (Levenson et

al., 2007). Medienes fremstilling av hovedsakelig sjeldne og sensasjonelle tilfeller fører blant annet til generalisering fra enkeltsaker, noe som har betydelig innflytelse på samfunnets forståelse og oppfatning av nettovergripere. Dette bidrar til å styrke stereotypier og stigmatiserende representasjoner av disse personene (Malinen et al., 2013; Christensen, 2018; Jakob, 2010), noe som kan skape ytterligere hindringer for rehabilitering og gjeninntreden av nettovergripere i samfunnet (Willis et al., 2010). Dette kan føre til manglende materiell og psykologisk velvære, sysselsettingsmuligheter og prososial støtte, som er blant de viktige faktorene som øker risikoen for tilbakefall (Willis & Grace, 2008, 2009).

Folk behandler bevis som støtter opp en stereotypi annerledes enn bevis som motsier det. Gilovich et al., (2019) påpeker at handlingene som er i samsvar med eksisterende stereotypier anses som viktige, huskes raskere og forsterker stereotypien mer enn handlingene som strider med stereotypiene hvor de raskt kan ignoreres, avvises og glemmes. Medlemmer av en gruppe stemplet med negative stereotypier er vanligvis klar over stereotypiene andre har om dem, og denne bevisstheten, i tråd med stempelingsteori (eng: Labeling theory), kan føre til selvoppfyllende profetier (Schultz, 2014). Selvoppfyllende profeti er at forventninger folk har til en gruppe bidrar til at gruppen endrer seg i retning av forventningen. Dette skjer når for eksempel en gruppe blir stigmatisert og stemplet med negative termer som brukes av omverdenen. Gruppen kan begynne å oppfatte seg selv i samsvar med hvordan de blir oppfattet av andre, for eksempel som farlige, umoralske eller fremmedgjorte individer. Gruppen kan deretter begynne å oppføre seg på en måte som bekrefter disse negative oppfatningene, noe som kan ytterligere forsterke de eksisterende stereotypiene (Schultz, 2014; Gilovich et al., 2019).

I tillegg til stereotypier er den sosiale læringsteorien utviklet av den amerikanske psykologen Albert Bandura og den kognitive læringsteorien utviklet av den sveitsiske psykologen Jean Piaget to sentrale teorier som kan gi et nyttig rammeverk for å forstå hvordan mennesker danner sine oppfatninger om nettovergripere. Disse teoriene kan også bidra til å øke forståelsen for hva som kan føre til utvikling og vedlikehold av stereotypier, noe som kan bidra til å identifisere potensielle strategier som kan bidra til å redusere kunnskapshullet og unøyaktige oppfatninger i samfunnet.

Sosial læringsteori

Sosial læringsteori er opptatt av samspillet mellom miljømessige og kognitive elementer som påvirker hvordan mennesker lærer. Ifølge Bandura (1971) lærer mennesker ved å observere, imitere og modellere atferd. Læring skjer når folk observerer andres atferd, ser konsekvenser av atferden og imiterer atferd som blir belønnet av andre. Banduras (1961) Bobo dukkeeksperiment er et berømt eksempel som demonstrerer hvordan barn lærer ved å observere voksenatferd ved at de imiterte den aggressive oppførselen voksne viste Bobo-dukken.

Mennesker er sosiale vesener som påvirkes av innflytelsesrike modeller de er omgitt med, inkludert foreldre, lærere, venner, og personer på sosiale media (Packer, 2017). Observasjoner av og interaksjoner med disse modellene har en betydelig innvirkning på folks oppfatninger, holdninger og atferd. Bandura understreker at observasjonen kan skje direkte gjennom sosial interaksjon og/eller indirekte gjennom medier som å høre om, lese om eller se på handlinger i for eksempel nyheter, dokumentarer og filmer (Bandura, 1971).

I lys av denne teorien kan det argumenteres for at eksisterende misvisende og negative oppfatninger og stereotypier (Levenson et al., 2007; Willis, Levenson et al., 2010) om seksualforbrytere vil bli forsterket og opprettholdt over tid. Gitt at folk har en tendens til å ikke skille mellom fysiske og nettovergripere (Babchishin et al., 2015), vil negative oppfatninger om fysiske overgripere mest sannsynlig også overføres til nettovergripere. Barn lærer av modellene de er omgitt av. For eksempel, når disse rollemodellene uttrykker negative holdninger til seksualforbrytere eller kommer med negative kommentarer, etterlignes denne oppførselen av barn som begynner å adoptere disse holdningene og kommer med lignende kommentarer selv, noe som påvirker deres fremtidige oppfatninger av denne gruppen. På samme måte blir voksne utsatt for store mengder nyheter på TV og sosiale medier, så vel som digitale og ikke-digitale interaksjoner som forsterker eksisterende stereotypier (Levenson et al., 2007), noe som fører til utvikling av visse oppfatninger som igjen blir adoptert av barn gjennom observasjon, imitasjon og modellering.

Kognitiv læringsteori

Kognitiv læringsteori gir et rammeverk for å forstå hvordan individer konstruerer sin forståelse av verden rundt seg. Den forklarer hvordan interaksjon mellom interne og eksterne faktorer påvirker et individs mentale prosesser og fremmer læring (Packer, 2017). Interne faktorer er kognitive prosesser som persepsjon, oppmerksomhet, hukommelse og tenkning som mennesker bruker aktivt i læringsprosessen. Eksterne faktorer refererer til den materielle, sosiale og kulturelle verden som mennesker samhandler med. Sammen bidrar disse til tilegnelse av ny kunnskap og ferdigheter, og former deres oppfatning av verden som igjen bidrar til læring og tilpasning av nye situasjoner og utfordringer (Grider, 1993; Packer, 2017).

Ifølge Piaget har læringsprosessen to uforanderlige aspekter kalt assimilasjon og akkommodasjon (Packer, 2017). Piaget hevder at mennesker er født med kognitive strukturer, kalt kognitive skjemaer, som inneholder erfaringen og kunnskapen individet har på et gitt tidspunkt. Kognitive skjemaer hjelper individer med å organisere og tolke informasjon fra omgivelsene. Assimilasjon refererer til prosessen der ny informasjon blir inkorporert i et eksisterende skjema. Det vil si at mennesker bruker deres tidligere erfaringer og kunnskap til å forstå ny informasjon og tilpasse seg nye situasjoner. Akkommodasjon, derimot, refererer til endringer som skjer i kognitive skjemaer når vi blir utsatt for nye erfaringer for å inkorporere ny informasjon. Dette kan føre til endringer og utvikling av nye skjemaer som bidrar til bedre forståelse og tilpasning til nye situasjoner. Disse prosessene spiller en betydelig rolle i å forme våre oppfatninger av nettovergripere, inkludert bruken av stereotypier.

Gitt at folks kognitive skjema er bygget på grunnlag av deres erfaringer og kunnskap, kan deres skjemaer om nettovergripere inkludere informasjon innhentet gjennom sosiale og kulturelle faktorer, som media og samfunnets fremstillinger av nettovergripere. Hvis informasjonen bekrefter deres eksisterende oppfatninger, er det mer sannsynlig at disse oppfatningene blir bekreftet og opprettholdt gjennom assimilasjon og akkomodasjon. Hvis noen har vært utsatt for alvorlig nettovergrep tidligere, øker denne opplevelsen sannsynligheten for at de vil sette alle nettovergripere i samme båt. Lite og unøyaktig kunnskap, i tråd med sosial læringsteori, kan føre til forsterkning av stereotypier. Dessuten overføres denne kunnskapen til yngre generasjoner, noe som er med på å forme deres oppfatninger om nettovergripere.

Hensikten med denne oppgaven er å undersøke om folks oppfatninger om nettovergripere stemmer overens med virkeligheten, men hovedfokuset skal settes på tre oppfatninger: (1) om nettovergripere har en pedofil preferanse, (2) om de har opplevd overgrep selv og (3) om de har risiko for å begå fysiske overgrep. I tillegg vil oppgaven undersøke hvordan ulike demografiske faktorer som kjønn, alder, utdanningsnivå og yrkessektor (med fokus på helse- og omsorgssektoren og politi- og rettsvesenssektoren) påvirker disse oppfatningene. Med utgangspunkt i de ovennevnte punktene vil det følgende presentere tidligere funn som illustrerer hvem nettovergriperne er og hvordan ulike demografiske faktorer påvirker folks oppfatninger.

Har pedofil preferanse

Pedofili er ifølge diagnosemanualen ICD-11 en parafili preget av et vedvarende og intenst mønster av seksuell opphisselse manifestert av vedvarende seksuelle tanker, fantasier eller atferd som involverer barn i før pubertetsalder (World Health Organization, 2019). Pedofili er ofte knyttet til forestillingen om å utsette barn for seksuelle overgrep, uavhengig av type overgrep som kan variere fra å se på seksualiserte bilder av barn til å delta i fysiske overgrep (Seto, 2009). Denne antakelsen innebærer at det ofte antas at personer som utnytter barn seksuelt, er seksuelt tiltrukket av barn. Forskning støtter imidlertid ikke denne antakelsen, flere undersøkelser indikerer at mange nett- og fysiske overgripere, ikke tilfredsstillende de diagnostiske kriteriene for pedofili (Kripos, 2019; Dombert et al., 2016; Stinson & Becker, 2016). En studie av Riegel (2004) indikerte at bare halvparten av de som oppsøkte overgrepsmateriale av barn på internett har en pedofil preferanse. Det utelukker likevel ikke at en god del nettovergripere er drevet av en pedofil preferanse, i tillegg til andre underliggende faktorer (Kripos, 2019).

Seto et al., (2006) fant at produksjon og spredning av overgrepsmateriale er en bedre signifikant indikator på pedofil preferanse enn seksuelle fysiske overgrep. Ifølge studien viste flertallet av nettovergripere, som ble siktet for bruk av overgrepsmateriale, seksuell opphisselse som svar på bilder av nakne barn og lydopptak som beskrev seksuell aktivitet med disse barna. Denne studien er støttet av funnene til Soldino et al., (2019), som indikerte at mange av de som hadde hatt seksuell kontakt med barn på nettet rapporterte høyere seksuell opphisselse sammenlignet med de som hadde hatt kontakt med voksne. De påpekte også at disse overgriperne innrømmet at de onanerte til barnepornografi og at flere av dem ble diagnostisert med pedofili.

Har opplevd overgrep selv

Selv om seksuelle overgrep i barndommen har vist seg å være en sterk prediktor for fremtidige overgrep (Bailey et al., 2016), så er ikke sammenhengen mellom dem så sterk som mange kanskje antar. En metaanalyse av Babchishin et al., (2011) tyder at andelen nettovergripere som ble seksuelt misbrukt som barn er lavere enn vanlig antatt. Analysen viste at deltakerne estimerte at omtrent 62 % av de som bruker overgrepsmateriale ble misbrukt som barn, mens de faktiske tallene indikerte at bare rundt 21 % av nettovergripere ble misbrukt som barn. Bickart et al., (2019) fant at 60% av 98 kvinner dømt for nettovergrep hadde opplevd seksuelle overgrep i barndommen. Selv om dette er en høy prosentandel, betyr det ikke nødvendigvis at seksuelle overgrep i barndommen er en hovedprediktor. Det er imidlertid bevis som tyder på at seksuelle overgrep i barndommen kan være en risikofaktor for andre former for nettkriminalitet. Barroso et al., (2021) og Muncaster & Ohlsson (2020) påpekte i sine studier at seksuelle overgrep i barndommen kan være relatert

til utøving av sexting som refererer til å sende, motta eller videresende seksuelt eksplisitte meldinger, egne bilder eller andres bilder på internettet.

Har risiko for å begå fysiske overgrep

Hvorvidt overgrepsmateriale fungerer som et første skritt i retning av fysiske overgrep har vært mye diskutert i litteraturen. Rådende oppfatninger antyder at personer som er mistenkt eller dømt for overgrep har høy risiko for gjentatte overgrep og kan mangle kontroll over sine seksuelle impulser (Willis et al., 2010). Dette kan være unøyaktig da det er usikkerhet rundt andelen nettovergripere som også begår fysiske overgrep mot barn. Nyere studier har imidlertid vist at bruk av overgrepsmateriale ikke nødvendigvis er en risikofaktor for å begå fysiske overgrep (Endrass, 2009; Lassemo et al., 2022). Dette forneker ikke at det er et mindretall av nettovergripere som også begår fysiske overgrep. Størrelsen på dette mindretallet varierer avhengig av studiens datainnsamlingsmetode, med selvrapporterte data som viser høyere tall. I anonyme selvrapporteringsstudier innrømmet omtrent halvparten av nettovergripere at de også har begått fysiske overgrep mot barn (Seto et al., 2011). Andre studier basert på andre datainnsamlingsmetoder viste betydelig lavere tall. En analyse av Kripos (2019) indikerte at 2% av de løslatte nettovergripere senere ble tatt igjen for å ha begått fysiske overgrep mot barn. I tillegg viste noen studier basert på en oppfølgingsperiode at bare 0.8% av 231 nettovergripere fulgte opp over en 6-års periode (Endrass, 2009) og 4% av 201 nettovergripere fulgte opp over 2.5 år (Seto & Eke, 2005) begikk fysiske overgrep. Antallet varierer også avhengig av personens kriminelle historie. Nettovergripere som tidligere hadde begått fysiske overgrep var mer sannsynlig å begå et nytt fysisk overgrep sammenlignet med nettovergripere uten tidligere historie med fysiske overgrep (Lassemo et al., 2022; Seto & Eke, 2005).

Demografiske forskjeller

Litteraturen viser at demografiske faktorer som kjønn, alder, utdanningsnivå og yrkessektor kan påvirke folks oppfatninger om seksuelle overgripere, både fysiske- og nettovergripere. Selv om de fleste studiene som blir presentert nedenfor hovedsakelig omhandler fysiske overgripere og ikke nettovergripere, gir resultatene oss en pekepinne på hvor stor innvirkning disse ulike faktorene kan ha på oppfatninger om nettovergripere, gitt at mange ikke skiller mellom nettovergripere og fysiske overgripere (Babchishin et al., 2015). Det er imidlertid liten konsensus om hvilke av disse faktorene som har størst innflytelse.

Kjønn viste seg å være en viktig prediktor for oppfatningsforskjeller, men mange studier indikerte at resultatene ikke alltid har vært konsistente. Day et al., (2014) påpekte flere studier som fremhevet denne inkonsekvensen: Mens noen studier har antydnet at kjønn ikke spiller en vesentlig rolle i oppfatninger og holdninger til seksuelle overgrep (f.eks. Johnson et al., 2007; Kjelsberg & Loos, 2008), har andre rapportert motstridende funn. For eksempel har noen studier funnet at kvinner har en tendens til å ha mer negative og stereotypiske oppfatninger enn menn (f.eks. Willis et al., 2013), mens andre har antydnet at menn generelt har mer negative og stereotypiske oppfatninger (f.eks. Ferguson & Ireland, 2006). At kvinner har mer stereotypiske oppfatninger ble tilskrevet kvinners frykt for seksuell vold, tatt i betraktning at kvinner har høyere risiko for å bli utsatt for seksuell vold, noe som kan påvirke deres oppfatninger av andre risikoer som kan inkludere seksuell vold mot barn (Lam et al., 2010). Dette tyder blant annet på at kjønn er ikke den eneste underliggende faktoren som forklarer noen av forskjellene i oppfatninger.

Alders påvirkning på folks oppfatninger er ikke tydelig nok. Funnene i Browns (1999) studie indikerte at yngre deltakere hadde en tendens til å støtte de mindre negative holdningene mer enn de eldre, mens i en annen studie av Kjelsberg & Loos (2008) viste det motsatte, der de eldre støttet de mindre negative holdningene mer enn de yngre. I tillegg til disse funnene fant ikke Willis et al., (2013) forskjeller i holdninger til overgripere mellom respondenter i ulike aldre. *Utdanningsnivå* viser seg å ha en tydeligere innvirkning på folks oppfatninger. Litteraturen stemmer bedre overens om utdanningsfaktoren enn aldersfaktoren. Studier av Brown (1999) og Willis et al., (2013) viste at personer med høyere utdanning hadde mindre negative holdninger og stereotypier enn personer med lavere utdanningsnivå som uttrykte mer negative og stereotypiske holdninger. Det var også tydelig at de med høyere utdanning var mer villige til å akseptere overgriperne i samfunnet da de mente at det er mindre sannsynlighet for tilbakefallsrisiko enn de med lavere utdanning.

Forskning viser at fagpersoner fra ulike yrkesgrupper har ulike oppfatninger om seksuelle overgripere (Day et al., 2014). Yrkesgruppene som har mer kontakt og erfaring med overgriperne viste mindre stereotypiske holdninger og støttet de negative stereotypiene i mindre grad sammenlignet med yrkesgruppene som ikke har kontakt med dem (Corabian & Neil, 2015). Samtidig betyr ikke dette at disse faggruppene ikke har negative oppfatninger om overgripere. Griffin og West (2006) indikerte at fagpersoner som jobber med seksuelle overgripere har noen negative oppfatninger om dem. Det er av interesse å påpeke at politiet kan ha flere negative holdninger enn psykologer og kriminalomsorgen. Dette kan blant annet tilskrives de arbeidsoppgavene som kreves av hver faggruppe hvor politiet har ansvar for lov og orden, og at de kan bruke makt ved behov, mens faggruppene som yter menneskelige tjenester har ansvar for å yte hjelp og omsorg

(Kontroll x omsorg) (Hogue, 1993). Disse forskjellene i oppfatninger mellom ulike yrkesgrupper kan påvirke samarbeidspraksis som kreves av dem med tanke på å straffe eller behandle seksuelle overgripere for å redusere seksuelle overgrep i samfunnet.

Basert på gjennomgang av tidligere litteratur vil hovedhypotesene være:

1. De rådende oppfatninger om nettovergripere er inkonsistent med empiriske bevis om nettovergripere.
2. Deltakernes ulike demografiske faktorer (kjønn, alder, utdanningsnivå, å jobbe i helsesektoren og i politi- og rettsvesen) har en påvirkning på deres oppfatninger om nettovergripere.

Metode

Prosedyrer og design

Forskningsprosjektet er en del av et større samarbeidsprosjekt mellom St. Olavs hospital, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Trøndelag politidistrikt kalt «SOBI-prosjektet». Forskningsprosjektet tar sikte på å forebygge seksuelle overgrep mot barn over internett ved å forske på digital etterforskningsmetodikk, ofre for seksuelle overgrep over internett og personer som begår seksuelle overgrep over internett. Prosjektledere er Eva Langvik og Anne Iversen, som også er førsteamanuensis ved Psykologisk institutt, NTNU.

Forskningsprosjektet er basert på en kombinert metode (eng: mixed-methods)-tilnærming. Et anonymt elektronisk spørreskjema (Appendiks A), utviklet ved hjelp av tjenesten "Nettskjema.no", inneholdt både åpne og lukkede spørsmål som ble benyttet til å

samle inn vanlige menneskers oppfatninger om nettovergrepere, motiver og faktorer bak nettovergrep, meninger om internettsrolle og holdninger om straffetiltak. Spørreskjemaet inneholdt også spørsmål om demografiske faktorer som kjønn, alder, sivilstatus, utdanning og yrke som muliggjorde sammenligning av ulike gruppers oppfatninger og meninger.

Datainnsamlingen ble gjennomført over en periode på omtrent 15 dager i februar 2023. Lenken til undersøkelsen ble distribuert av 15 bachelorstudenter sammen med prosjektledere Langvik og Iversen og stipendiat Lisbeth Frang Christiansen til et variert utvalg av respondenter med hensyn til kjønn, alder, utdanning og yrkessektor. Spørreskjemaet ble distribuert til politiansatte og helsepersonell innen psykisk helsesektoren gjennom e-postkjeder via prosjektledere. I begynnelsen av undersøkelsen ble det gitt informasjon om hvem som kunne delta, hva deltakelsen innebar, hvor lang tid det ville ta å fullføre undersøkelsen, frivilligheten til deltakelsen, deltakernes rettigheter, informasjonssikkerhet og anonymitet, hvem som skulle samle inn dataene, hvem som vil være ansvarlig for prosjektveiledning og et QR-kode for lettere tilgang (Appendiks B). Det ble også informert om at forskningsprosjektet er vurdert av Norsk senter for forskningsdata (NSD) (Appendiks C). På slutten av informasjonsskriv ble e-postadressen til prosjektlederen oppgitt ved eventuelle spørsmål. Deltakerne ble pålagt å samtykke før undersøkelsen startet. Alle som valgte å ikke fortsette med undersøkelsen fikk trekke seg når som helst før innsending, og resultatene fra disse personene ble ikke beholdt.

Utvalg

Utvalget består hovedsakelig av norsktalende (16 år eller eldre). $N = 608$ personer svarte på spørreskjemaet. Av disse er 459 kvinner, tilsvarende 75.5%, og 148 menn,

tilsvarende 24.3%. En person oppga ikke kjønn, noe som tilsvarer 0.2%. Alderen på utvalget varierer fra 19 til 70 år med en range på 51 år ($M = 34.97$, $SD = 14.29$) og en median på 27 år. Det er seks personer som ikke oppga sin alder, noe som representerer 1%.

Det høyeste oppnådde utdanningsnivå varierte fra grunnskole utdanning til mer enn 6 år utdanning med gjennomsnitt 3.07 ($SD = 0.81$) og en median på 3 som tilsvarer 1-4 års høyskoleutdanning. 307 (50.5%) fullførte 1-4 års høyskoleutdanning, 136 (22.4%) fullførte 5-6 års høyere utdanning, 131 (21.5%) fullførte videregående utdanning, 26 (4.3%) fullførte mer enn 6 år (f.eks. PhD) og 8 (1.3%) fullførte grunnskole utdanning som høyeste fullførte utdanning.

461 (75.8%) av respondentene er for tiden i arbeid, mens 147 (24.2%) oppga at de ikke er i arbeid. 460 (75.7%) av de som er i arbeid svarte på spørsmålet om hvilken yrkessektor som beskriver arbeidet deres best ($SD = 3.48$) med modus på 1. Fra den største til den minste representerte yrkessektoren, oppga 157 (25.8%) respondenter at de jobber i helse- og omsorgssektoren og 63 (10.4%) jobber i kontor-, økonomi-, bank-, forsikrings- og administrasjonssektoren. I tillegg jobber 62 (10.2%) i servicenæringers sektoren, 58 (9.5%) i undervisningssektoren, 55 (9%) valgte kategorien «annet» og 21 (3.5%) i rettsvesen-, politi- og kriminalomsorgssektoren. 18 (3%) jobber i teknologi- og IT-sektoren, 13 (2,1 %) i industri- og transportsektoren, 10 (1,6 %) i håndverk og lignende og 3 (0.5%) jobber innen jordbruk-, skogbruk- og fiskerisektoren. Av de som jobber i helse- og omsorgssektoren er 17 (2.8%) helsefagarbeidere, 11 (1.8%) vernepleiere, 9 (1.5%) barne- og omsorgsarbeidere, 19 (3.1%) sykepleiere, 12 (2%) sosionom, 14 (2.3%) psykologer, 11 (1.8%) barnevernspedagoger og 63 (10.4%) annet. Av de som jobber i politi- og rettsvesen er 14 (2.3%) politi og 7 (1.2%) fengselsbetjent, jurist, dommer, sivilansatt i politiet og annet.

Etikk og personvern

Kjønns- og aldersvariablene ble justert av personvern hensyn. På grunn av det lave antallet deltakere som svarte «ikke-binær» i kjønnsvariabelen, noe som kan være identifiserbare, ble disse to personene tilfeldig tildelt «mann» eller «kvinne».

Aldersvariabelen ble justert ved å slå sammen flere verdier. Verdiene 17 og 18 fikk verdien 19, verdiene 35 og 36 ble slått sammen ved å endre 36 til 35, og verdiene 61 og 62 ble også slått sammen til verdien 62. Verdiene fra 63 til 69 ble slått sammen og fikk verdien 65, mens verdien 70+ fikk verdien 70. Det ble også gjort noen endringer for gruppen som jobber i politi, rettsvesen og kriminalomsorg. Alle andre kategorier enn «Politi» ble slått sammen til kategorien «Annet» og en deltaker som studerer politi, ble inkludert i kategorien «Politi».

Måleinstrumenter

Undersøkelsen fanger først opp ulike demografiske variabler som kjønn, alder, sivilstatus, arbeid, utdanning, digital kompetanse, om respondentene har barn, og om nettovergrep er en del av jobben deres. Deretter følger åpne og lukkede spørsmål som fanger opp respondentenes oppfatninger om nettovergrepere, og straffe- og behandlingstiltak rettet mot nettovergrepere. Denne oppgaven vil undersøke nærmere de uavhengige variablene: kjønn, alder, utdanningsnivå og yrkessektor (med fokus på helse- og omsorgssektoren, og politi- og rettsvesenssektoren), og den avhengige variabelen «De har opplevd overgrep selv». I tillegg vil også de avhengige sammensattvariablene «har pedofil preferanse» og «har risiko for å begå fysiske overgrep» undersøkes. Disse sammensattvariablene er basert på gjennomsnittsskårene beregnet fra flere underliggende

variabler og brukes til å måle folks oppfatninger av nettovergripernes potensielle pedofil preferanse og sannsynlighet for å begå fysiske overgrep.

Om deltakerne jobber i helse- og omsorgssektoren eller politi- og rettsvesenssektoren ble målt ved hjelp av et flertrinns-spørsmål. Først ble deltakerne spurt om de for tiden er i arbeid, og de som svarte ja kunne velge hvilken yrkessektor som best beskrev arbeidet deres. Alternativene er presentert i utvalgsdelen.

«Har opplevd overgrep selv» variabelen ble målt med en fempunkts Likert-skala utviklet av Rensis Likert i 1932 (Stratton, 2018), med svaralternativer som spenner fra «svært uenig», «uenig», «nøytral», «enig» til «svært enig», der «svært uenig» ble gitt verdien 1, og «svært enig» ble gitt verdien 5. Denne variabelen er en påstand der deltakerne skulle angi: Hvor enig eller uenig er du i påstanden om at «personer som har lastet ned/oppbevart/distribuert overgrepsmateriell av barn har opplevd overgrep selv?».

«Har pedofil preferanse» og «har risiko for å begå fysiske overgrep» er to sammensattvariabler som måles ved hjelp av en fempunkts Likert-skala, lik variabelen «Har opplevd overgrep selv». De underliggende variabler er påstander der deltakerne skulle angi hvor enig eller uenig de er i påstandene. Forutsetningene for å kjøre en faktoranalyse er oppfylt. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = .65 og Bartlett's test of sphericity er signifikant $p < .001$. I henhold til Field (2018) er KMO over 0.5 en akseptabel verdi. Faktorladninger, kommunaliteter, egenverdier og prosent av variansen som hver faktor står for, er presentert i appendiks D.

«Har pedofil preferanse» inkluderer to variabler. Disse er hvor enige eller uenige deltakerne er i at 1: «personer som har lastet ned/oppbevart/distribuert overgrepsmateriale

av barn har en pedofil preferanse» og at 2: «de som ser på overgrepsmateriale tenner seksuelt på barn (har en pedofil preferanse)». Den interne reliabiliteten ($\alpha = .62$, 2 items) anses som akseptabel med hensyn til lite antall elementer involvert og oppgavens utforskende karakter (Hulin et al., 2001; Daud et al., 2018).

«Har risiko for å begå fysiske overgrep» inkluderer tre variabler. Disse er hvor enige eller uenige deltakerne er i at 1: «de fleste av de som laster ned seksualiserte bilder av barn kommer ikke til å begå fysiske overgrep mot barn», 2: «å laste ned bilder og videoer av overgrep mot barn er første steg på veien mot å bli en som begår fysiske overgrep mot barn» og at 3: «en nettovergriper er annerledes enn en som begår fysiske overgrep mot barn». Skåringsretninger i den første og tredje variabelen ble snudd for å unngå en negativ kovarians mellom variablene og dermed en negativ reliabilitetskoeffisient, ettersom disse variablene er positivt ladet og beveger seg i motsatt retning av andre variabler. Den interne reliabiliteten ($\alpha = .54$, 3 items) er akseptabel ifølge Hinton et al., (2014, s. 359).

Statistiske analyser

De statistiske analysene ble gjennomført via SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), versjon 28. Først og fremst ble det kjørt deskriptive analyser på prosjektets demografiske variabler. En faktoranalyse med oblik rotasjon (direkte oblimin) ble deretter benyttet for å lage tre sammensatte variabler av spørsmålene om folks oppfatninger rundt overgripernes pedofile preferanse, om de ble utsatt for overgrep og risikoen for å begå fysiske overgrep, for å redusere variablene som måler det samme til overordnede dimensjoner. Factor correlation matrix viste moderat/svak positive korrelasjoner mellom faktorene, noe som rettferdiggjør bruk av oblik rotasjon (Field, 2018).

For å undersøke sammenhengen mellom studiens variabler, ble det utført en korrelasjonsanalyse ved bruk av et utvalgt case-filter for kun å inkludere deltakere som for tiden er i arbeid. Dette førte til en reduksjon i utvalget inkludert. En multipl lineær regresjonsanalyse ble deretter valgt for å kartlegge sammenhengen mellom de uavhengige variablene: kjønn, alder, utdanningsnivå, jobber i helsesektor, jobber i politi- og rettsvesen og de tre avhengige variablene: har pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep. Det ble utført tre dummykoding av den kategoriske uavhengige variabelen yrkessektor. I den første fikk «helse og omsorg» verdien 1 og alle andre sektorer fikk verdien 0. I den andre fikk «rettsvesen/politi/kriminalomsorg» verdien 1 og resten fikk verdien 0. For å undersøke de gjennomsnittlige forskjellene i svarene på de tre ulike utfallsvariabler mellom ulike yrkesgrupper: de som jobber i helsesektoren, i politi- og justissektoren og i andre sektorene, ble det gjennomført en dummykoding og deretter en deskriptiv analyse. Helsesektoren fikk verdien 1, rettsvesen/politi/kriminalomsorg fikk verdien 2, og andre sektorene fikk verdien 3. Utvalget ble redusert på bakgrunn av at analyser gjennom SPSS ekskluderte alle manglende verdier i variablene inkludert i analysene der kun 454 av 608 verdier ble ansett som valide.

Forutsetningene som må være oppfylt for at regresjonsanalysene skal oppfattes som reliabel ble sjekket ut. Forutsetningene om uavhengighet er oppfylt der Durbin-Watson verdiene er mellom 1 og 2 for alle variabler, noe som er akseptert ifølge Field (2018). Forutsetningene om multikollinearitet og homoskedastisitet er også oppfylt. Resultatene viste at ingen av prediktorene har høyere korrelasjon enn 0,8 med hverandre og at VIF for alle variabler ligger sentrert rundt 1. Forutsetningen om normalfordeling er brutt.

Normalitetstesten ved bruk av Kolmorov-Smirnov og Shapiro-Wilk testene viste seg å være signifikante.

I denne oppgaven anses Pearsons korrelasjonskoeffisient r og standardisert β på .10 som svak, .30 som moderat og .50 som sterk, ifølge Fields (2018) grenseverdier. I tillegg gir Field (2018) grenseverdier for R^2 , der .02 regnes som liten, .13 som medium og .26 som stor.

Resultater

Prosentandelen av deltakerne som er enige i variablene «har pedofil preferanse», «har opplevd overgrep selv» og «har risiko for å begå fysiske overgrep», henholdsvis 88%, 49% og 60%.

Følgende tabeller illustrerer i hvilken grad deltakerne oppfatter nettovergripere som personer med pedofil preferanse, personer som ble utsatt for overgrep og om de har risiko for å begå fysiske overgrep. Tabellene viser også hvordan ulike demografiske faktorer (kjønn, alder, utdanningsnivå, det å jobbe i helsesektor og i politi- og rettsvesen) påvirker disse oppfatningene.

Tabell 1 viser korrelasjon og deskriptiv statistikk for studiens variabler.

Gjennomsnittskårene for de avhengige variablene: har pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep er alle over midtpunktet på 5-punktsskalaen med relativt lav spredning i svarene. Korrelasjonsanalysen viste statistiske signifikante svake negative korrelasjoner mellom alder og har pedofil preferanse, $r(455) = -.15$, $p < .001$, og utdanningsnivå og har risiko for å begå fysiske overgrep, $r(459) = -.12$, $p = .013$. En signifikant svak positiv korrelasjon ble funnet mellom har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep, $r(459) = .13$, $p < .001$. En statistisk signifikant positiv

moderat korrelasjon ble også funnet mellom har pedofil preferanse og har risiko for å begå fysiske overgrep, $r(459) = .36, p < .001$.

Tabell 1: Deskriptiv statistikk og korrelasjonsmatrise mellom fem variabler.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Kjønn ^a	-							
2. Alder	.11**	-						
3. Utdanningsnivå	.04	.29***	-					
4. Jobber i helsesektor ^b	-.17***	.03	.01	-				
5. Jobber i politi- og rettsvesen ^c	.09	-.03	.07	-.15***	-			
6. Har pedofil preferanse	-.05	-.15***	-.02	-.09	-.04	-		
7. Har opplevd overgrep selv	-.06	.04	.05	.02	-.01	.04	-	
8. Har risiko for å begå fysiske overgrep	-.18***	-.02	-.12**	-.02	-.08	.36***	.13***	-
<i>N</i>	460	457	461	459	459	459	459	459
<i>M</i>	1.23	36.54	3.18	0.34	0.04	4.01	3.46	3.37
<i>SD</i>	0.42	13.59	0.82	0.47	0.20	0.64	0.84	0.72

*** $p < .001$. ** $p < .05$.

^a 1= kvinne, 2= mann.

^b 0= andre sektorer, 1= helsesektor.

^c 0= andre sektorer, 1= politi- og rettsvesen.

Tabell 2 viser deskriptiv statistikk, gjennomsnittsforskjeller i svar og standardavvik, på de tre ulike utfallsvariablene mellom tre grupper: de som jobber i helsesektoren, i politi- og justissektoren og i andre sektorene.

Tabell 2: Gjennomsnittsforskjeller og standardavvik etter grupper

	Pedofil preferanse	Opplevd overgrep selv	Risiko for å begå fysisk overgrep
Jobber i helsesektor	<i>M</i> = 3,93 <i>SD</i> = 0,72	<i>M</i> = 3,48 <i>SD</i> = 0,86	<i>M</i> = 3,34 <i>SD</i> = 0,75
Jobber i politi- og rettsvesen	<i>M</i> = 3,85 <i>SD</i> = 0,46	<i>M</i> = 3,45 <i>SD</i> = 0,83	<i>M</i> = 3,08 <i>SD</i> = 0,52
Jobber i andre sektorer	<i>M</i> = 4,06 <i>SD</i> = 0,61	<i>M</i> = 3,45 <i>SD</i> = 0,83	<i>M</i> = 3,39 <i>SD</i> = 0,71

Tabell 3 viser en multippel regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen «har pedofil preferanse» og prediktorene kjønn, alder, utdanningsnivå, jobber i helsesektor og jobber i politi- og rettsvesen. Regresjonsmodellen forklarte 3%, $R^2 = .03$, $F(5, 448) = 3.18$, $p = .008$, av variansen i utfallsvariabelen. Alder viste seg å være den sterkeste prediktoren for har pedofil preferanse, $\beta = -0.15$, $p = .003$, etterfulgt av jobber i helsesektor, $\beta = -0.10$, $p = .048$. Jobber i politi- og rettsvesen, kjønn og utdanningsnivå var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 3: Multippel regresjonsanalyse for prediksjon av «har pedofil preferanse» (N = 454)

Variabel	<i>b</i>	95% CI	<i>SE b</i>	β	R^2
Modell 1					.03**
Kjønn ^a	-0.07	[-0.21, 0.08]	0.07	-0.04	
Alder	-0.01**	[-0.01, -0.00]	0.00	-0.15**	
Utdanningsnivå	0.02	[-0.06, 0.09]	0.04	0.02	
Jobber i helsesektor ^b	-0.13*	[-0.26, -0.00]	0.07	-0.10*	
Jobber i politi- og rettsvesen ^c	-0.22	[-0.51, 0.08]	0.15	-0.07	

*** $p < .001$. ** $p < .01$. * $p < .05$

^a 1= kvinne, 2= mann.

^b 0= andre sektorer, 1= helsesektor.

^c 0= andre sektorer, 1= politi- og rettsvesen.

Tabell 4 viser en multippel regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen «har opplevd overgrep selv» og prediktorene kjønn, alder, utdanningsnivå, jobber i helsesektor og jobber i politi- og rettsvesen. Regresjonsmodellen forklarte 1%, $R^2 = .008$, $F(5, 448) = 0.77$, $p = .575$, av variansen i utfallsvariabelen. Kjønn, alder, utdanningsnivå, jobber i helsesektor og jobber i politi- og rettsvesen var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 4: *Multippel regresjonsanalyse for prediksjon av «har opplevd overgrep selv» (N = 454)*

Variabel	<i>b</i>	95% CI	<i>SE b</i>	β	R^2
Modell 1					.01
Kjønn ^a	-0.17	[-0.35, 0.02]	0.10	-0.08	
Alder	0.00	[-0.00, 0.01]	0.00	0.03	
Utdanningsnivå	0.03	[-0.07, 0.13]	0.05	0.03	
Jobber i helsesektor ^b	-0.01	[-0.18, 0.16]	0.08	-0.01	
Jobber i politi- og rettsvesen ^c	0.00	[-0.38, 0.39]	0.19	0.00	

*** $p < .001$. ** $p < .01$. * $p < .05$

^a 1= kvinne, 2= mann.

^b 0= andre sektorer, 1= helsesektor.

^c 0= andre sektorer, 1= politi- og rettsvesen.

Tabell 5 viser en multippel regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen «har risiko for å begå fysiske overgrep» og prediktorene kjønn, alder, utdanningsnivå, jobber i helsesektor og jobber i politi- og rettsvesen. Regresjonsmodellen forklarte 5%, $R^2 = .05$, $F(5, 448) = 4.87$, $p < .001$, av variansen i utfallsvariabelen. Kjønn viste seg å være den sterkeste prediktoren for har risiko for å begå fysiske overgrep, $\beta = -0.18$, $p < .001$, etterfulgt av utdanningsnivå, $\beta = -0.12$, $p = .015$. Jobber i politi- og rettsvesen, jobber i helsesektor og alder var ikke signifikante prediktorer.

Tabell 5: Multipl regressjonsanalyse for prediksjon av «risiko for fysiske overgrep» (N = 454)

Variabel	<i>b</i>	95% CI	SE <i>b</i>	β	R^2
Modell 1					.05***
Kjønn ^a	-0.31***	[-0.47, -0.15]	0.08	-0.18***	
Alder	0.00	[-0.00, 0.01]	0.00	0.03	
Utdanningsnivå	-0.10*	[-0.19, -0.02]	0.04	-0.12*	
Jobber i helsesektor ^b	-0.09	[-0.23, 0.05]	0.07	-0.06	
Jobber i politi- og rettsvesen ^c	-0.24	[-0.56, 0.09]	0.16	-0.07	

*** $p < .001$. ** $p < .01$. * $p < .05$

^a 1= kvinne, 2= mann.

^b 0= andre sektorer, 1= helsesektor.

^c 0= andre sektorer, 1= politi- og rettsvesen.

Diskusjon

Oppgavens formål er å undersøke «I hvilken grad stemmer generelle oppfatninger om nettovergripere overens med faktisk statistikk, og hvilken innvirkning har demografiske faktorer på disse oppfatningene?». Dette kapitlet diskuterer i hvilken grad folks oppfatning av om nettovergripere har en pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep er i samsvar med empiriske bevis om nettovergripere. Videre vil det bli diskutert i hvilken grad demografiske faktorer (kjønn, alder, utdanningsnivå, å jobbe i helsesektor og i politi- og rettsvesen) påvirker disse oppfatningene. Til slutt vil styrker, begrensninger og implikasjoner av funnene bli diskutert.

I tråd med empiriske funn (f.eks. Kripos, 2019; Babchishin et al., 2011; Endrass, 2009; Lassemo et al., 2022) tyder resultatene på at folks oppfatninger totalt sett avviker fra empirisk kunnskap om nettovergripere og at demografiske faktorer kan påvirke menneskers oppfatninger. Dette gir støtte for hovedhypotesene om at de rådende oppfatningene om nettovergripere er inkonsistente med empiriske data om nettovergripere og at deltakernes ulike demografiske faktorer (kjønn, alder, utdanningsnivå, å jobbe i helsesektoren og i politi- og rettsvesen) har innvirkning på deres oppfatninger om nettovergripere.

Oppfatningen om orientering, historie og forutsigbar atferd til nettovergripere

Resultatene tyder på at en god del av deltakerne har misvisende oppfatninger om at nettovergripere har en pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep. Noe som ikke er overraskende da tidligere forskning om folks oppfatninger om nettovergripere viser at de fleste har ofte stereotypiske og unøyaktige oppfatninger (Levenson et al., 2007; Willis et al., 2010). Tidligere empiriske forskning på nettovergripere viser at andelen nettovergripere som faktisk har en pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep er lavere enn antatt (Kripos, 2019; Babchishin et al., 2011; Endrass, 2009; Lassemo et al., 2022). Det betyr ikke nødvendigvis at det ikke finnes nettovergripere som faller inn under disse kategoriene. Korrelasjonsanalysen indikerer en moderat signifikant sammenheng mellom oppfatningen om at nettovergripere har en pedofil preferanse og oppfatningen at de har en risiko for å begå fysiske overgrep. Dette er ikke helt feil, da det ble funnet en positiv sammenheng mellom pedofili og fysiske overgrep mot barn i noen tidligere studier (se Seto, 2018). Noen studier konkluderte også med at pedofil preferanse og opplevd overgrep i barndommen kan være viktige prediktorer for fremtidige

seksualforbrytelser mot barn, inkludert nett- og fysiske overgrep (Soldino et al., 2019; Bailey et al., 2016; Barroso et al., 2021).

Ovennevnte resultater kan tilskrives flere årsaker. Media har en sterk evne til å forme folks oppfatninger. Gitt at folk får mesteparten av sin informasjon om seksuelle overgripere fra media (Brown et al., 2008), og at media først og fremst vektlegger de sensasjonelle og oppmerksomhetsfangende aspektene ved de fleste sakene, er folkets oppfatninger ofte fryktbaserte og bygget på grunnlag av tilfellene som ofte bidrar til å forsterke de rådende stereotypiene (Levenson et al., 2007). I tillegg bruker media og sosiale medier ofte terminologier (f.eks. pedofile) for å beskrive nettovergripere som i tråd med stempingsteori kan få folk til å blande nettovergripere med personer som har en pedofil preferanse eller som begår fysiske overgrep til tross at de er forskjellige (Lassemo et al., 2022; McCarthy, 2010; Briggs et al., 2011). Dette kan videre føre til stigmatisering av denne gruppen som, i tillegg til manglende kunnskap og den negative fremstillingen av nettovergripere i media, forsterker rådende stereotyper i samfunnet og opprettholder unøyaktige og negative oppfatninger.

Stereotyper, i tråd med sosial læringsteori, kan også forklare hvorfor folk kan ha misoppfatninger om nettovergripere. Foreldre er barnets første rollemodeller, som de observerer, lærer av og imiterer. Deres tanker, holdninger og atferd er overførbare og spiller en betydelig rolle i å forme barns oppfatninger (Bandura, 1971). Dersom foreldre eller andre rollemodeller har negative oppfatninger og holdninger til nettovergripere, vil dette følgelig bidra til at barnet også utvikler lignende oppfatninger og holdninger. Informasjon folk mottar fra sine observasjoner av miljøet og mennesker rundt dem, i tråd med kognitiv læringsteori, prosesseres basert på eksisterende kunnskap og tidligere erfaringer. Dette fører enten til

modifikasjon eller forsterkning av kunnskap om nettovergripere og påvirker dermed måten de oppfattes på. Så lenge rådende oppfatninger ikke er i samsvar med virkeligheten, fortsetter stereotyper i samfunnet til det fører til negative konsekvenser og selvoppfyllende profetier.

Publikums oppfatninger påvirker seksualforbrytere politikken, som er ansvarlig for utformingen av rehabiliterings- og reintegreringsarbeid for nettovergripere (Corabian & Neil, 2015; Schultz, 2014). Oppfatninger basert på feilinformasjon kan hindre rehabiliterings- og reintegreringsmuligheter for nettovergripere (Willis et al., 2010), noe som øker risikoen for tilbakefall (Willis & Grace, 2008, 2009) og videre kan føre til selvoppfyllende profetier der nettovergripere kan begynne å oppføre seg på en måte som bekrefter de stereotypiske oppfatningene folk har om dem. Dette bidrar til å opprettholde misoppfatninger folk har som, i tråd med sosial læringsteori og kognitiv læringsteori, kan overføres til yngre generasjoner og til mennesker med lite kunnskap om temaet.

Demografiske forskjeller

I samsvar med tidligere studier (Kjelsberg & Loos, 2008; Brown, 1999; Willis et al., 2013; Willis et al., 2010), viste regresjonsanalysene at demografiske faktorer har en viss påvirkning på menneskers oppfatninger om nettovergripere, men det er viktig å merke seg at effektstørrelsene var svake eller svake til moderate. Det ble funnet en svak negativ sammenheng mellom alder og pedofil preferanse, noe som tyder på at yngre deltakere har en tendens til å ha mer negative oppfatninger om nettovergripere enn eldre deltakere når det gjelder nettovergripernes potensielle pedofil preferanse. Yngre deltakere henvises til unge voksne da de fleste deltakerne er over 18 år. Lignende resultater er funnet tidligere (f.eks. Kjelsberg & Loos, 2008) og kan tilskrives blant annet kognitive og sosiale faktorer.

Unge mennesker er ofte utsatt for et bredt spekter av sosiale påvirkninger, inkludert media, jevnaldrende og familie. For å passe inn i sin sosiale gruppe blir noen nødt til å adoptere rådende stereotypier, noe som bidrar til å opprettholde de misoppfatningene mange har om nettovergripere. Dette kan spesielt gjelde i sammenheng med sosiale medier, hvor spredning av feil eller unøyaktig informasjon er vanlig (Pennycook & Rand, 2019). Bruk av sosiale medier er mer utbredt, spesielt blant unge voksne enn blant eldre (Pew Research Center, 2021). Utstrakt bruk av sosiale medier og mindre livserfaring, i tråd med kognitiv læringsteori, kan resultere i et mer uopplyst perspektiv på nettovergripere og ytterligere adoptering av misoppfatninger uten verifisering av nøyaktigheten. Jo eldre en person er, desto mer varierte opplevelser og perspektiver blir de utsatt for, noe som utfordrer og utvider forståelsen av viktige verdensfenomener. Dette innebærer, ifølge Piagets kognitive utviklingsteori, å gå gjennom en rekke stadier av kognitiv utvikling som ikke stopper ved en viss alder (Packer, 2017). Denne kognitive utviklingen kan bidra til å utvikle menneskers dømmekraft slik at de blir bedre i stand til å behandle og vurdere informasjon kritisk, noe som kan gjøre dem i stand til å danne seg mer nøyaktige oppfatninger om nettovergripere på bakgrunn av faktabasert informasjon. I tråd med at effektstørrelsen er svak, har noen studier (f.eks. Willis et al., 2013) ikke funnet noen sammenheng mellom alder og folks oppfatninger, mens andre studier (f.eks. Brown, 1999) fant at eldre deltakere har mer stereotypiske oppfatninger enn yngre deltakere. Dette tyder på at det kan være andre underliggende faktorer som har påvirkning på folks oppfatninger.

En svak til moderat negativ sammenheng ble også funnet mellom kjønn og risiko for å begå fysiske overgrep. Dette indikerer at kvinner har en tendens til å ha mer stereotypiske oppfatninger om nettovergripere enn menn, spesielt når det gjelder sannsynligheten for at

nettovergripere har risiko for å begå fysiske overgrep. Selv om effektstørrelsen ikke er sterk, har den en viss støtte i tidligere litteratur (f.eks. Willis et al., 2013). Noen studier har vist at kvinner er mer sannsynlig til å oppleve trakassering og overgrep på nett, i tillegg til økt risiko for seksuelle overgrep, sammenlignet med menn (f.eks. Mohler-Kuo et al., 2014; Moore et al., 2010). Disse erfaringene kan føre til depressive symptomer (Dahlqvist & Gådin, 2018), som stammer fra frykt for seksuell vold, som kvinner har høyere nivåer av enn menn (Gustafson, 1998). Frykt for seksuell vold kan påvirke kvinners oppfatninger av andre risikoer, inkludert deres oppfatning av risikoen for seksuell vold mot barn (Lam et al., 2010). Dette kan bidra til mer negative følelser overfor nett- og fysiske overgripere som bidrar igjen til utvikling av stereotypiske oppfatninger om nettovergripere. I tråd med det media fremstiller om nettovergripere, eksisterende stereotyper i samfunnet, sosial læringsteori og kognitiv læringsteori, kan kvinner lære av sitt sosiale miljø at trakassering og overgrep på nettet er en forventet del av det å være kvinne på nett (UN Women, 2015), noe som bidrar til at de unøyaktige oppfatninger om nettovergripere forsterkes, opprettholdes og videreføres. Det er viktig å merke seg at kjønn ikke er den eneste faktoren som påvirker menneskers oppfatninger, og det har heller ikke en konsistent effekt, ettersom andre studier ikke klarte å finne kjønnsforskjeller i oppfatninger om nettovergripere (Kjelsberg & Loos, 2008), mens andre fant at menn har mer stereotypiske oppfatninger enn kvinner (Ferguson & Ireland, 2006).

Det ble også funnet en svak negativ sammenheng mellom utdanningsnivå og risiko for å begå fysiske overgrep, noe som indikerer at deltakere med lavere utdanningsnivå er mer sannsynlig å tro at nettovergripere har høy risiko for å begå fysiske overgrep enn de med høyere utdanningsnivå. Resultatet samsvarer med tidligere litteratur (se Brown, 1999;

Willis et al., 2013) og kan tilskrives flere faktorer. Utdanning kan bidra til å redusere stereotypier, som kan føre til negative oppfatninger om nettovergripere basert på unøyaktig og overdreven informasjon, ved å gi folk mer nøyaktig informasjon om nettovergripernes atferd og motivasjon (Harper, 2012). Personer med høyere utdanning kan bli eksponert for et mer mangfoldig spekter av perspektiver, kunnskap og sosiale modeller, inkludert de som har mer positive og faktabaserte oppfatninger om nettovergripere. Som et resultat, i tråd med sosial læringsteori og kognitiv læringsteori, kan utfordre deres antagelser om nettovergripere, forbedre deres kritiske tenkning og informasjonsbearbeidingssevne. Dette kan føre til mer nøyaktige og nyanserte oppfatninger, samt større forståelse for forskjellen mellom nettovergripere, fysiske overgripere, personer med pedofil preferanse og personer som har opplevd overgrep i barndommen, noe som ytterligere kan bidra til å forme menneskers oppfatninger i en mer positiv retning.

I tråd med tidligere forskning (f.eks. Willis et al., 2010) ble det funnet en svak negativ sammenheng mellom å jobbe i helsesektoren og oppfatningen om at nettovergripere har en pedofil preferanse. Dette tyder på at deltakere som jobber i andre sektorer, inkludert politi- og rettsvesenssektor, har større sannsynlighet for å være enige i påstandene om at nettovergripere har en pedofil preferanse enn de som jobber i helsesektoren.

Sammenligningen av kun de som jobber i helsesektoren og de som jobber politi- og rettsvesen indikerte at de som jobber i helsesektoren har en tendens til å ha stereotypiske oppfatninger i større grad enn de som jobber i politi- og rettsvesen. Dette er lite støttet av tidligere litteratur (f.eks. Hogue, 1993) som fant at de som jobber i helsesektoren har mer positive oppfatninger enn de som jobber i politi- og rettsvesen. Mulige forklaringer kan tilskrives flere faktorer. Økt kontakt med nettovergripere, av profesjonelle eller personlige

årsaker, kan humanisere dem og dermed redusere de negative stereotypiene (Kjelsberg & Loos, 2008; Brown, 1999). Hovedoppgaven til individene som jobber i helsesektoren er å tilby behandling, de kan derfor se nettovergripere som individer som har psykiske vansker, slik noen forskning indikerer (f.eks. Babchishin et al., 2011; Garrington et al., 2018), og som trenger behandling og støtte. Å jobbe med nettovergripere i denne sammenhengen kan øke deres bevissthet overfor nettovergripere og de underliggende årsakene til deres atferd. Personer som jobber i yrker som krever å etterforske og straffeforfølge de kriminelle kan jobbe med grove saker som involverer utnyttelse av barn og kan derfor oppfatte nettovergripere som trusler mot samfunnet. Dette, i tråd med sosial læringsteori og kognitiv læringsteori, kan bidra til mer stereotypiske oppfatninger om nettovergripere. På den annen side kan det hevdes at de som jobber i politi- og rettsvesen kan ha en mer nyansert forståelse av de sosiopolitiske faktorene som driver nettovergrep enn de som jobber i helsesektoren. Helsepersonell kan se på nettovergripere som en fare for de sårbare individene som vil trenge omsorg og støtte etter å ha blitt utsatt for overgrep. Dette kan blant annet forklare funnene i denne oppgaven som viste at de som jobber i helsesektoren kan ha en tendens til å ha stereotypiske oppfatninger om nettovergripere i større grad enn de som jobber i politi- og rettsvesen.

Styrker og begrensninger

Denne studien har både styrker og begrensninger som bør fremheves for å inspirere til videre forskning. Basert på gjennomgang av tidligere litteratur, er det få studier som har undersøkt den norske befolkningens oppfatninger om nettovergripere med særlig vekt på oppgavens variabler og demografiske faktorerens innvirkning på folks oppfatninger. På

bakgrunn av dette gir denne studien verdifulle bidrag til utvikling og styrking av eksisterende empiriske funn, samt gir implikasjoner for fremtidig forskning på dette feltet.

Styrkene ved denne studien inkluderer at det er et relativt høyt antall deltakere som har besvart det anonyme spørreskjemaet, noe som øker generaliserbarheten, ærligheten i svarene og dermed validiteten til funnene (Joinson, 1999). Studien hadde et relativt høyt antall deltakere fra både politi- og helsesektoren, noe som muliggjorde analyser av forskjeller i oppfatninger mellom disse yrkesgruppene, som er relativt lite studert i Norge. Spørreskjemaet inkluderte flere spørsmål som målte det samme ved bruk av forskjellige skalaer, noe som ga en mulighet til å vurdere konsistensen og påliteligheten til deltakernes svar. Et akseptabelt nivå av intern konsistens ble oppnådd gjennom en faktoranalyse som resulterte i en reduksjon av antall målte variabler, noe som muliggjorde identifisering av underliggende dimensjoner som bidro til de målte resultatene. Det er likevel viktig å merke seg at det akseptable nivået av intern konsistens som ble oppnådd ikke er akseptabelt for alle, f.eks. Field (2018), som mener at den interne konsistensen bør være tilnærmet .7. Denne begrensningen kan resultere i at det hevdes at konklusjoner trukket fra studiens faktorer ikke er reliable eller valide og dermed kan påvirke generaliserbarheten. En annen begrensning er at fordelingen av demografiske variabler, spesielt kjønn og alder, var skjev i dataene. Svarprosenten fra politi- og rettsvesen var relativt lav sammenlignet med helsesektoren. Den ubalanserte fordelingen kan utfordre funnenes generaliserbarhet og representativitet. Studien, på grunn av tids- og ordbegrensninger, fokuserte på tre primære variabler som omfatter folks oppfatninger om nettovergrepere, noe som kan begrense dybden av innsikt som kunne ha blitt oppnådd hvis flere variabler ble studert. For å unngå kompleksitet ble det imidlertid valgt å fokusere utelukkende på å analysere de kvantitative

dataene, selv om en større forståelse for folks oppfatninger kunne vært oppnådd ved å analysere de kvalitative dataene i tillegg. Til tross for flere publiserte studier om nettovergripere som gir innsikt i om de har en pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep, er det fortsatt en betydelig mengde ukjent informasjon og urapporterte tilfeller, som indikert av selvrapporterte data (Seto et al., 2011). Dette påvirker funnene i oppgaven, som tok sikte på å undersøke om folks oppfatninger stemmer overens med empiriske funn om nettovergripere.

Implikasjoner

Basert på oppgavens resultater og tidligere litteratur, er folks oppfatninger om nettovergripere ofte unøyaktige og stereotypiske, og er påvirket av andre bakenforliggende faktorer enn bare oppgavens demografiske variabler. Dette utfordrer fremtidig forskning til å undersøke hvilke andre faktorer som er med på å forme folkets oppfatninger, noe som kan bidra til utvikling av målrettede strategier som kan redusere stereotypier. Negative stereotypier, i tråd med selvoppfyllende profetier, hindrer reintegreringsarbeid, som i tillegg til stigmatisering, ekskludering og marginalisering av nettovergripere øker risikoen for tilbakefall og dermed økning av nettovergrep (Willis et al., 2010). Slik kunnskap bør bidra til å rette innsatsen mot å endre oppfatninger slik at de støtter, eller i det minste ikke hindrer, vellykket reintegrering. Studier har vist at misoppfatninger om nettovergripere, i tråd med sosial læringsteori og kognitiv læringsteori kan endres med læring, spesielt når faktaopplysninger og nøyaktig informasjon presenteres (Cochran & Chamlin, 2005). Oppgavens resultater om hvilke demografiske grupper som har de mest unøyaktige eller negative oppfatningene om nettovergripere kan bidra til effektiv bruk av tid og ressurser, for eksempel målrettede bevisstgjøringsinitiativer, som tar sikte på å fremme mer informerte og

nyanserte oppfatninger, spesielt blant unge voksne, kvinner, lavt utdannede individer og personer uten direkte eller indirekte kontakt med nettovergripere (se Willis et al., 2013). Publikums oppfatninger om nettovergripere har en betydelig innvirkning på tiltakene og straffepolitikken er iverksatt for disse lovbrysterne (Griffin & West, 2006), derfor er nøyaktige oppfatninger avgjørende for utvikling av evidensbasert politikk som ikke bare bidra til å forhindre nettovergrep i samfunnet, men også fremme en mer vellykket reintegrering og redusere tilbakefallsfrekvensen blant nettovergripere.

Konklusjon

Denne oppgaven hadde som formål å undersøke i hvilken grad generelle oppfatninger av nettovergripere stemmer overens med empirisk statistikk, og hvilken innvirkning demografiske faktorer har på disse oppfatningene. I samsvar med tidligere forskning tyder resultatene på at folks oppfatninger avviker fra empiriske funn, og demografiske faktorer som kjønn, alder, utdanningsnivå og å jobbe i helsesektoren er svake, men signifikante, prediktorer for noen av studiens avhengige variabler, til tross for at noen studier indikerer noe annet. Demografiske faktorene alder og å jobbe i helsesektoren funnet å være signifikante svake prediktorer for oppfatningen om at nettovergripere har en pedofil preferanse, mens kjønn og utdanningsnivå var signifikante svake prediktorer for oppfatningen om at nettovergripere har risiko for å begå fysiske overgrep. Spesielt forutså ikke det å jobbe i politi- og rettsvesen noen av de avhengige variablene, og variabelen «har opplevd overgrep selv» hadde ingen prediktorer. Funnene tyder på at kvinner, unge voksne og lavt utdannede har mer stereotypiske oppfatninger om nettovergripere sammenlignet med andre demografiske grupper. I tillegg har sektoren man jobber i også en innvirkning på oppfatninger, der de som jobber i helsesektoren har mindre stereotypiske oppfatninger om

nettovergripere enn andre sektorer. En sammenligning av gjennomsnittsforskjeller i svar mellom de som jobber i helsesektoren og de som jobber i politi- og rettsvesen viste at de som jobber i helsesektoren har en relativt høyere tendens til å slutte seg til påstandene om at nettovergripere har en pedofil preferanse, har opplevd overgrep selv og har risiko for å begå fysiske overgrep. Disse resultatene ble diskutert i lys av stereotypier, sosial læringsteori og kognitiv læringsteori, som antyder at negative mediefremstillinger av nettovergripere forsterker eksisterende stereotypier, som kan hindre rehabiliterings- og reintegreringsarbeid. Dette kan dermed øke risikoen for tilbakefall og ytterligere nettovergrepsatferd. Oppgavens funn oppfordrer til ytterligere forskning på andre underliggende faktorer som kan ha innvirkning på menneskers oppfatninger enn de demografiske variablene som ble undersøkt i denne oppgaven, for å få en mer omfattende forståelse av hvordan oppfatninger om nettovergripere dannes og hvordan de effektivt kan håndteres. Resultatene kan også veilede fremtidig innsats for å fremme mer informert oppfatninger, særlig blant demografiske gruppene som har misoppfatninger om nettovergripere, noe som kan føre til en mer vellykket reintegrering og videre redusere tilfeller av nettovergrep.

Litteraturliste

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American*

Psychological Association (7th ed.). <https://doi.org/10.1037/0000165-000>

Babchishin, K. M., Hanson, R. K. & Hermann, C. A. (2011). The characteristics of online sex offenders: A meta-analysis. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 23(1), 92–123. <https://doi.org/10.1177/1079063210370708>

Babchishin, K. M., Hanson, R. K. & VanZuylen, H. (2015) Online Child Pornography Offenders are Different: A Meta-analysis of the Characteristics of Online and Offline Sex Offenders Against Children. *Archives of Sexual Behavior*, 44(1), 45–66. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0270-x>

Bailey, J. M., Hsu, K. J. & Bernhard, P. A. (2016). An Internet study of men sexually attracted to children: Sexual attraction patterns. *Journal of Abnormal Psychology*, 125(7), 976-988. <https://doi.org/10.1037/abn0000212>

Bandura, A. (1971) *Social Learning Theory*. General Learning Press. New York.

http://www.asecib.ase.ro/mps/Bandura_SocialLearningTheory.pdf

Bandura, A., Ross, D. & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through the imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575-582. <https://doi.org/10.1037/h0045925>

Barnekonvensjonen. (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter* (20-11-1989). Lovdata.

<https://lovdata.no/lov/1999-05-21-30>

- Barroso, R., Ramiao, E., Figueiredo, P. & Araujo, A. M. (2021). Abusive Sexting in Adolescence: Prevalence and Characteristics of Abusers and Victims. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.610474>
- Bickart, W., Mclearn, A. M., Grady, M. D. & Stoler, K. (2019). A Descriptive Study of Psychosocial Characteristics and Offense Patterns in Females with Online Child Pornography Offenses. *Psychiatry, Psychology and Law*, 26(2), 295-311.
DOI: 10.1080/13218719.2018.1506714.eCollection 2019.
- Briggs, P., Simon, W. T., & Simonsen, S. (2011). An Exploratory Study of Internet-Initiated Sexual Offenses and the Chat Room Sex Offender: Has the Internet Enabled a New Typology of Sex Offender? *Sexual Abuse*, 23(1), 72–91.
<https://doi.org/10.1177/1079063210384275>
- Brown, S. (1999). Public attitudes toward the treatment of sex offenders. *Legal and Criminological Psychology*, 4(2), 239–252. <https://doi.org/10.1348/135532599167879>
- Brown, S., Deakin, J. & Spencer, J. (2008). What people think about the management of sex offenders in the community. *The Howard Journal of Criminal Justice*, 47(3), 259-274.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-2311.2008.00519.x>
- Christensen, L. S. (2018). The new portrayal of female child sexual offenders in the print media: A qualitative content analysis. *Sexuality & Culture*, 22(1), 176–189.

- Cochran, M. B. & Chamlin, J. K. (2005). Can information change public opinion? Another test of the Marshall hypothesis. *Journal of Criminal Justice*, 33(6), 573-584.
- DOI: 10.1016/j.jcrimjus.2005.08.006
- Corabian, G. & Neil R. H. (2015). Attitudes Towards Sex Offenders in Canada: Further Validation of the CATSO-R Factor Structure. *Psychiatry, Psychology and Law*, 22(5), 723-730. DOI: 10.1080/13218719.2014.985623
- Dahlqvist, H. Z. & Gådin, K. G. (2018). Online sexual victimization in youth: predictors and cross-sectional associations with depressive symptoms. *European Journal of Public Health*, 28(6), 1018-1023. DOI: 10.1093/eurpub/cky102.
- Daud, K. A. M., Khidzir, N. Z., Ismail, A. R. & Abdullah. F. A. (2018). Validity and reliability of instrument to measure social media skills among small and medium entrepreneurs at Pengkalan Datu River. *International Journal of Development and Sustainability*, 7(3), 1026-1037.
- Day, A., Boni, N., Hobbs, G., Carson, E., Whitting, L. & Powell, M. (2014). Professional attitudes to sex offenders: implications for multiagency and collaborative working. *Sexual abuse in Australia and New Zealand: an interdisciplinary journal*, 6(1), 12-19.
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora* (5. utg.). ISBN: 978-82-7682-101-7.
- Dombert, B., Schmidt, A. F., Banse, R., Briken, B., Hoyer, J., Neutze, J. & Osterheider, M.

(2016). How Common is Men's Self-Reported Sexual Interest in Prepubescent Children? *The Journal of Sex Research*, 53(2), 214-223.

DOI:10.1080/00224499.2015.1020108

Endrass, J., Urbaniok, F., Hammermeister, L. C., Benz, C., Elbert, T., Laubacher, A., &

Rossegger, A. (2009). The consumption of Internet child pornography and violent and sex offending. *BMC Psychiatry*, 9(43). <https://doi.org/10.1186/1471-244X-9-43>

Ferguson, K. & Ireland, C.A. (2006). Attitudes towards sex offenders and the influence of offence type: A comparison of staff working in a forensic setting and students. *The British Journal of Forensic Practice*, 8(2), 10–19. DOI:10.1108/14636646200600009

Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (5th ed.). SAGE Publications

Frøyland, L. R., Solstad, G. M., Andersen, P. L., Tveito, S. B., Folstad, S. H. & Skilbrei, M. L.

(2021). *Seksuelle overgrep mot barn og unge via digitale medier* (NOVA RAPPORT NR 3/21). Velferdsforskningsinstituttet NOVA, OSLOMET. <https://oda.oslomet.no/oda-xmloi/bitstream/handle/11250/2755418/NOVA-Rapport-3-2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Garrington, C., Rickwood, D., Chamberlain, P. & Boer, D. P. (2018). A systematic review of risk variables for child abuse material offenders. *Journal of forensic practice*, 20(2), 91-101. DOI: 10.1108/JFP-05-2017-0013

Gilovich, T., Keltner, D., Chen, S. & Nisbett, R. E. (2019). Stereotyping, Prejudice, and Discrimination. *Social Psychology* (5. utg., s. 359-407).

Grider, C. (1993). *Foundations of Cognitive Theory: A Concise Review*. Washington DC: ERIC.

<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED372324.pdf>

Griffin, M. P. & West, D. A. (2006). The lowest of the low? Addressing the disparity between community view, public policy, and treatment effectiveness for sex offenders. *Law & Psychology Review*, 30, 143-169.

Gustafson, Per E. (1998). Gender differences in risk perception: Theoretical and methodological perspectives. *Risk Analysis* 18(6), 805-11. DOI: 10.1023/b:rian.0000005926.03250.c0.

Harper, C. A. (2012). In pursuit of the beast: undergraduate attitudes towards sex offenders and implications for society, rehabilitation and british psychology education. *Internet Journal of Criminology*. ISSN 2045-6743.

Hinton, P. R., McMurray, I. & Brownlow, C. (2014). Using SPSS to analyse questionnaires: Reliability. *SPSS Explained* (2. utg., s. 351-360). Routledge.

Hogue, T. (1993). *Attitudes towards prisoners and sexual offenders*. In: DCLP Occasional Papers: Sexual Offenders. British Psychological Society, Leicester, 27-32. ISBN: UNSPECIFIED.

Hulin, C., Netemeyer, R., & Cudeck, R. (2001). Can a Reliability Coefficient Be Too High? *Journal of Consumer Psychology*, 10(1), 55-58.

Jackob, N. G. E. (2010). No Alternatives? The relationship between perceived media

dependency, use of alternative information sources, and general trust in mass media.

International Journal of Communication, 4(1), 589–606. Retrieved from

<https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/615>

Joinson, A. N. (1999). Social desirability, anonymity, and Internet-based questionnaires.

Behavior Research Methods, Instruments, & Computers, 31(3), 433-438. DOI:

10.3758/BF03200720

Jüriloo, k. (2014). Stereotype holdninger til mennesker med nedsatt funksjonsevne. *Kritisk*

juss, 40(4), 171-173. <https://doi.org/10.18261/ISSN2387-4546-2014-04-05>

Kjelsberg, E. & Loos, L. H. (2008). Conciliation or condemnation? Prison employees' and

young peoples' attitudes towards sexual offenders. *The International Journal of*

Forensic Mental Health, 7, 95–103. DOI: 10.1080/14999013.2008.9914406

Kripos. (2019). SEKSUELL UTNYTTELSE AV BARN OG UNGE OVER INTERNETT.

[seksuell-utnyttelse-av-barn-over-internett.pdf \(politiet.no\)](#)

Kripos. (u.d.). *Seksuell utnyttelse av barn på internett*. Kripos. Hentet: 22.03.2023.

<https://www.politiet.no/tjenester/tips-politiet/seksuell-utnyttelse-av-barn-pa-internett/>

Lam, A., Mitchell, J., Seto, M. C. (2010). Lay Perceptions of Child Pornography Offenders.

Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice/La Revue canadienne de criminologie et de justice pénale, 52(2), 173-201.

<https://doi.org/10.3138/cjccj.52.2.173>

Lassemo, E., Gunnes, M., Anthun, K. S., Edvardsen, O., Ådnanes, M. & Sand, K. (2022).

Kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge (2022:00618). SINTEF.

Levenson, J. S., Brannon, Y. N., Fortney, T. & Baker, J. (2007). Public perceptions about sex offenders and community protection policies. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 7(1), 137-161. DOI:10.1111/j.1530-2415.2007.00119.x

Lösel, F. & Schmucker, M. (2005). The effectiveness of treatment for sexual offenders: A comprehensive meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology*, 1(1), 117–146. <https://doi.org/10.1007/s11292-004-6466-7>

Malinen, S., Willis, G. M. & Johnston, L. (2013). Might informative media reporting of sexual offending influence community members' attitudes towards sex offenders? *Psychology, Crime & Law*, 20(6), 535–552. <https://doi.org/10.1080/1068316x.2013.793770>

McCarthy, J. A. (2010). Internet sexual activity: A comparison between contact and non-contact child pornography offenders. *Journal of Sexual Aggression*, 16(2), 181–195. <https://doi.org/10.1080/13552601003760006>

Mohler-Kuo, M., Landolt, M. A., Maier, T., Meidert, U., Schonbucher, V. & Schnyder, U. (2014). Child Sexual Abuse Revisited: A Population-Based Cross-Sectional Study Among Swiss Adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 54(3), 304-311. DOI: 10.1016/j.jadohealth.2013.08.020

Moore, E. E., Romaniuk, H., Olsson, C. A., Jayasinghe, Y., Carlin, J. B. & Patton, G. C. (2010).

The prevalence of childhood sexual abuse and adolescent unwanted sexual contact among boys and girls living in Victoria, Australia. *Child Abuse and Neglect*, 34(5), 379–385. DOI: 10.1016/j.chiabu. 2010.01.004

Muncaster, L. & Ohlsson, I. (2020). Sexting: predictive and protective factors for its perpetration and victimisation. *Journal of Sexual Aggression*, 26(3), 346-358.
<https://doi.org/10.1080/13552600.2019.1645220>

Packer, M. J. (2017). *Child Development: Understanding a cultural perspective*. UK: Sage.

Pennycook, G. & Rand, D. G. (2019). Fighting misinformation on social media using crowdsourced judgments of news source quality. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(7), 2521-2526. <https://doi.org/10.1073/pnas.1806781116>

Pew Research Center. (2021). Social Media Fact Sheet.

<https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/>

Raykov, T. (1998). Coefficient alpha and composite reliability with interrelated nonhomogeneous items. *Applied Psychological Measurement*, 22(4), 375–385. <https://doi.org/10.1177/014662169802200407>

Riegel, D. L. (2004). Effects on boy-attracted pedosexual males of viewing boy erotica. *Archives of Sexual Behavior*, 33(4), 321–323.

DOI: 10.1023/b:aseb.0000029071.89455.53

Schultz, C. (2014). The stigmatization of individuals convicted of sex offenses: Labeling theory

and the sex offense registry. *Themis: Research Journal of Justice Studies and Forensic Science*, 2(1), 64–81. <https://doi.org/10.31979/THEMIS.2014.0204>

Seto, M. C. (2008). Pedophilia and sexual offending against children: Theory, assessment, and intervention. *American Psychological Association*.

<https://doi.org/10.1037/11639-000>

Seto, M. C. (2009). Pedophilia. *Annual review of clinical psychology*, 5(1), 391-407.

DOI: 10.1146/annurev.clinpsy.032408.153618

Seto, M. C., Cantor, J. M. & Blanchard, R. (2006). Child pornography offenses are a valid diagnostic indicator of pedophilia. *Journal of abnormal psychology*, 115(3), 610-615.

<https://doi.org/10.1037/0021-843X.115.3.610>

Seto, M. C. & Eke, A. W. (2005). The criminal histories and later offending of child pornography offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 17(2), 201-210. <https://doi.org/10.1177/107906320501700209>

Seto, M. C., Karl Hanson, R. & Babchishin, K. M. (2011). Contact sexual offending by men with online sexual offenses. *Sexual Abuse*, 23(1), 124-145.

<https://doi.org/10.1177/1079063210369013>

Singh, M. K. K. & Samah, N. A. (2018). Impact of Smartphone: A Review on Positive and Negative Effects on Students. *Canadian Center of Science and Education*, 14(11), 83-

89. <https://doi.org/10.5539/ass.v14n11p83>

Soldino, V., Carbonell-Vaya, E. J. & Seigfried-Spellar, K. C. (2019). Criminological differences

- between child pornography offenders arrested in Spain. *Child Abuse Negl*, 98, 104178. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.104178>
- Steel, C. M. H., Newman, E., O'Rourke, S. & Quayle, E. (2022). Public Perceptions of Child Pornography and Child Pornography Consumers. *Archives of Sexual Behavior* 51, 1173–1185. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02196-1>
- Stinson, J. D. & Becker, J. V. (2016). Pedophile disorder. *Sexual offending: Predisposing antecedents, assessments and management*, 15–27. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-2416-5_2
- Stratton, S. J. (2018). Likert Data. *Prehospital and Disaster Medicine*, 33(2), 117-118. <https://doi.org/10.1017/S1049023X18000237>
- UN Women. (2015). Cyber violence against women and girls: A worldwide wake-up call.
- Willis, G. M. & Grace, R. C. (2009). Assessment of community reintegration planning for sex offenders: Poor planning predicts recidivism. *Criminal Justice and Behavior*, 36, 494–512. DOI: 10.1177/0093854809332874.
- Willis, G. M. & Grace, R. C. (2008). The quality of community reintegration planning for child molesters: Effects on sexual recidivism. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 20, 218–240. DOI: 10.1177/1079063208318005
- Willis, G. M., Levenson, J. & Ward, T. (2010). Desistance and attitudes towards sex offenders:

Facilitation or hindrance? *Journal of Family Violence*, 25(6), 545-556.

DOI:10.1007/s10896-010-9314-8

Willis, G. M., Malinen, S. & Johnston, L. (2013). Demographic Differences in Public Attitudes

Towards Sex Offenders. *Psychiatry, Psychology and Law*, 20(2), 1-18. DOI:

10.1080/13218719.2012.658206

Wong, Y. C. (2011). Cyber-Parenting: Internet Benefits, Risks and Parenting Issues. *Journal of*

Technology in Human Services, 28(4), 252-273.

<https://doi.org/10.1080/15228835.2011.562629>

World Health Organization. (2019). Mental, behavioural or neurodevelopmental disorders. I

International statistical classification of diseases and related health problems 11th

Revision.

Appendiks A

Spørreskjemaet

Samtykker du til å delta i denne spørreundersøkelsen?

Ja

Kjønn

Kvinne

Mann

Ikke-binær

Ønsker ikke å oppgi

Hvor gammel er du?

Hva er din sivilstatus?

Singel

Gift

Skilt

I et forhold

Samboerskap

Annet

Har du barn?

Ja

Nei

Alder på barn (kryss av alle alternativene som stemmer for deg)

Har du barn mellom 15-18 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

Ja

Nei

Har du barn mellom 11-14 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

Ja

Nei

Har du barn mellom 7-10 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

Ja

Nei

Har du barn mellom 0-6 år?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har du barn?»

Ja

Nei

Hva er din høyest fullførte utdanning?

Grunnskole

Videregående skole

1-4 år høyere utdanning

5 -6 år eller høyere utdanning

Mer enn 6 år (f.eks. PhD)

Er du for tiden i arbeid?

Ja

Nei

Hvilken yrkessektor beskriver arbeidet ditt best?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja » er valgt i spørsmålet «Er du for tiden i arbeid? »

Helse og omsorg

Undervisning

Rettsvesen/politi/kriminalomsorg

Servicenæringer

Jordbruk/skogbruk/fiske

Industri og transport

Teknologi og IT

Håndverkere og lignende

Kontor, økonomi, bank, forsikring og administrasjon

Annet

Hva jobber du som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Helse og omsorg» er valgt i spørsmålet «Hvilken yrkessektor beskriver arbeidet ditt best?»

Helsefagarbeider

Vernepleier

Barne- og omsorgsarbeider

Sykepleier

Sosionom

Lege

Psykolog

Barnevernspedagog

Annet

Hva jobber du som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Undervisning» er valgt i spørsmålet «Hvilken yrkessektor beskriver arbeidet ditt best?»

Lærer på videregående

Underviser på høyskole/universitet

Barneskolelærer

Lærer på ungdomsskole

Annet opplæringsarbeid

Hva jobber du som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Rettsvesen/politi/kriminalomsorg» er valgt i spørsmålet «Hvilken yrkessektor beskriver arbeidet ditt best?»

Politi

Fengselsbetjent

Jurist

Dommer

Sivilt ansatt i politiet

Annet

Er nettovergrep mot barn noe som er en del av jobben din?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja » er valgt i spørsmålet «Er du for tiden i arbeid? »

Nei

Ja, jeg jobber indirekte med tematikken

Ja, jeg jobber direkte med tematikken

Studerer du?

Ja

Nei

Hvilket fagområde studerer du?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Studerer du?»

Teknologi, sivilingeniør, ingeniør og arkitekt

Økonomi, ledelse og administrasjon

Samfunnsfag

Historie, religion, kultur

Idrettsfag

Politi

Psykologi

Medisin

Sykepleie

Vernepleie

Barnevern

Lærer og lektorutdanning

Språk og litteratur

Mediefag og kommunikasjon

Pedagogiske fag

Informasjonsteknologi og informatikk

Fiskeri, husdyr og landbruksfag

Videregående skole

Annet

Hvordan vil du vurdere din egen digitale kompetanse?

Under gjennomsnittet

Gjennomsnittlig

Over gjennomsnittet

Om nedlastning av overgrepsmateriell

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Overgrep mot barn på internett omfatter nedlastning, oppbevaring og distribusjon av seksualiserte bilder/videoer av barn. Slike bilder og videoer av barn kalles for overgrepsmateriale (tidligere kalt barnepornografi).

Det har skjedd en betydelig økning i denne typen lovbrudd. Hva tenker du kan være de viktigste årsakene til denne økningen?

Hva tenker du kan være årsakene til at personer laster ned, oppbevarer og/eller distribuerer overgrepsmateriale?

Om nedlastning av overgrepsmateriell

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om personer som har lastet ned/oppbevart/distribuert overgrepsmateriell av barn:

De er helt vanlige folk

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De er ute etter spenning

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De er ensomme

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har opplevd overgrep selv

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har et godt sosialt nettverk (mange venner, familie osv.)

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har en pedofil preferanse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De er pornoavhengige

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De er deprimerte

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har høy utdanning

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har god digital kompetanse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De har god mental helse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Betydningen av internett

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Hvilken rolle tenker du teknologien (for eksempel internett og sosiale medier) spiller i overgrep mot barn?

Betydningen av internett

Ta stilling til følgende påstander om internett og nettovergrep mot barn:

Hvem som helst kan komme over overgrepsmateriale helt tilfeldig på nettet

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Internett gjør at en føler seg mer anonym og derfor lettere begår overgrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Det at overgrepsmateriale er såpass "enkelt" tilgjengelig på nettet, gjør at det er lavere terskel for å laste ned ulovlige bilder/videoer

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

En nettover griper er annerledes enn en som begår fysiske overgrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Dersom internett ikke hadde eksistert i dag, ville det likevel vært like mange som begikk overgrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

For å gjøre ulovlige handlinger på nettet må en ha god digital kompetanse

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Alle kan ved et uhell komme over seksualiserte bilder av barn ("barnepornografi") mens de surfer på nettet

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Personer som besøker voksennettsteder/pornonettsteder kan ved et uhell komme over seksualiserte bilder av barn ("barnepornografi")

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Bare personer som aktivt oppsøker "barnepornografi" vil finne "barnepornografi"

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De med veldig god digital kompetanse klarer å unngå å bli tatt av politiet dersom de begår nettovergrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Om overgriperen

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

En typisk nettovergriper

Hva tror du kjennetegner en typisk nettovergriper? (Alder, kjønn, livssituasjon, helsetilstand, personlighet osv.)

Om overgriperen

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om overgripere?

Å laste ned bilder og videoer av overgrep mot barn er første steg på veien mot å bli en som begår fysiske overgrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De som ser på overgrepsmateriale tenner seksuelt på barn (har en pedofil preferanse)

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De som først har begynt å laste ned bilder/videoer vil etter hvert laste ned grovere og mer alvorlig overgrepsmateriale

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

De fleste av de som laster ned seksualiserte bilder av barn kommer ikke til å begå fysiske overgrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Man må ha en pedofil preferanse for å begå fysiske seksuelle overgrep mot barn

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Om overgriperen

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Noen som laster ned seksualiserte bilder/videoer av barn begynner etter hvert å laste ned grovere og grovere materiale, og kan begå alvorlige overgrep på nett. Hvilke årsaker kan det være til at noen går fra å laste ned bilder til å begå mer alvorlige overgrep på eller utenfor nettet?

Om overgriperen

Ta stilling til følgende spørsmål om overgripere: Angi et tall mellom 0 og 100, der 0 viser til "ingen" og 100 til "alle".

Hvor stor prosentandel av personer som ser på overgrepsmateriale tror du at selv har blitt seksuelt misbrukt som barn?

Hvor stor prosentandel av de som ser på overgrepsmateriale tror du har pedofil

preferanse?

Hvor stor prosentandel av de som ser på overgrepsmateriale tror du vil begå fysiske overgrep mot barn?

Hvor stor prosentandel av de som ser på overgrepsmateriale og blir dømt for dette, tror du kommer til å begå et nytt nettovergrep mot barn?

Hvor vanskelig er det for et individ som ser på overgrepsmateriale å slutte?

Lovlighet og straff

Ta stilling til følgende påstander og vurder hva som stemmer overens med norsk lovverk:

Det er straffbart å laste ned/oppbevare/distribuere seksualiserte bilder/videoer av personer under 14 år.

Ja, det er straffbart

Nei, det er ikke straffbart

Det er straffbart å laste ned/oppbevare/distribuere seksualiserte bilder/videoer av personer som er over 14 år, men under 16 år.

Ja, det er straffbart

Nei, det er ikke straffbart

Det er straffbart å laste ned/oppbevare/distribuere seksualiserte bilder/videoer av personer som er over 16 år, men under 18 år.

Ja, det er straffbart

Nei, det er ikke straffbart

Lovlighet og straff

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

De som laster ned bilder av overgrep mot barn bidrar til at flere barn blir utsatt for overgrep

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Å laste ned og dele eksisterende overgrepsmateriale hindrer at nye overgrep skjer

Svært uenig

Uenig

Nøytral

Enig

Svært enig

Lovlighet og straff

Ta stilling til følgende påstander og ranger i hvilken grad du er enig eller uenig:

Personer som har flere bilder og videoer bør få lengre straff enn personer med få bilder og videoer

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

Straffen for å oppbevare overgrepsmateriell (bilder, videoer o.l.) bør baseres på alderen til personene som er avbildet

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

Personer som ser på seksualiserte bilder av barn/"barnepornografi" er psykisk syke og bør behandles

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

Personer som ser på seksualiserte bilder av barn/"barnepornografi" bør fengsles

Svært uenig

2

3

Nøytral

5

6

Svært enig

To spørsmål helt til slutt

NB! Ikke oppgi personidentifiserende opplysninger

Har du tanker om og innspill til hva som kan bidra til at det begås færre overgrep mot barn på internett? Hvilke tiltak kan bidra til å redusere omfanget av denne typen kriminalitet i samfunnet?

Hva tenker du kan gjøres for å forhindre at personer som begynner å laste ned ulovlige bilder av barn går over til mer alvorlige overgrep mot barn?

Appendiks B

Informasjonsskriv med QR kode

Invitasjon til å delta i forskningsprosjektet: Overgrep mot barn på internett – en undersøkelse om folks oppfatninger av overgriperen og internetts rolle

Vi ønsker å invitere deg til å delta i en anonym studie om folks oppfatninger av nettovergrep.

Overgrep mot barn på internett er en økende problematikk og det er behov for mer kunnskap om nettovergrep. Vi er spesielt interessert i å utforske vanlige folks oppfatninger av nettovergripere og veiene til å bli en nettovergriper, med særlig vekt på internetts rolle.

For å kunne delta må du være fylt 16 år. Noen spørsmål er åpne spørsmål hvor du kan skrive litt lengre svar (husk å ikke oppgi personidentifiserende opplysninger her). Andre spørsmål har svaralternativer hvor du velger det som passer best for deg. Spørsmålene omhandler kun dine tanker om nettovergrep, og du vil ikke få noen spørsmål som går på egne

erfaringer. Det tar rundt 10 minutter å svare på spørsmålene, men noen vil bruke kortere tid, andre lengre, alt avhengig av hvor mye dere skriver på de åpne spørsmålene.

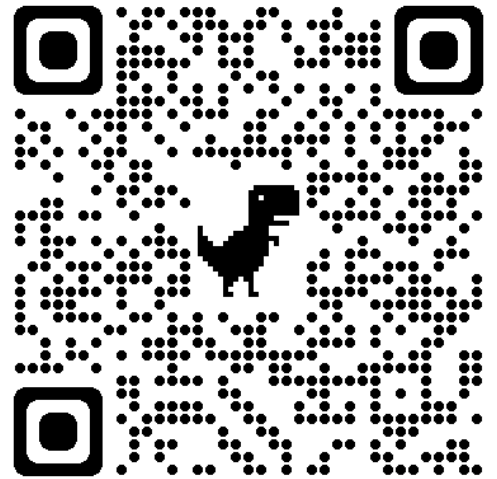
Dataene samles inn av institutt for psykologi, NTNU og prosjektet er vurdert av Norsk senter for forskningsdata (NSD). Forskningsgruppen som er ansvarlig for undersøkelsen er en del av et tverrfaglig samarbeid mellom NTNU, St. Olavs Hospital og Trøndelag politidistrikt.

Samarbeidsprosjektet har som formål å forebygge seksuelle overgrep mot barn på internett.

For mer informasjon om prosjektet og tilgang til det anonyme spørreskjemaet, benytt QR-koden eller denne

lenken: <https://nettskjema.no/a/316650>

Takk for at du er villig til å bidra til kunnskap om et økende samfunnsproblem!

28.03.2023, 14:30

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Lay persons perceptions of online-child abusers](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

830520

Vurderingstype

Standard

Dato

09.12.2022

Prosjektittel

Lay persons perceptions of online-child abusers

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og
utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for psykologi

Prosjektansvarlig

Eva Langvik

Prosjektperiode

02.01.2023 - 31.05.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.05.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Det fremgår av meldeskjema den 09.12.2022 med vedlegg og dialog at det ikke skal behandles opplysninger i prosjektet som kan identifisere enkeltpersoner verken direkte eller indirekte.

Prosjektet trenger derfor ikke en vurdering fra Personverntjenester.

HVA MÅ DU GJØRE DERSOM DU LIKEVEL SKAL BEHANDLE PERSONOPPLYSNINGER?

Dersom prosjektopplegget endres og det likevel blir aktuelt å behandle personopplysninger må du melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Vent på svar før du setter i gang med behandlingen av personopplysninger.

VI AVSLUTTER OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Siden prosjektet ikke behandler personopplysninger avslutter vi all videre oppfølging.

Kontaktperson hos oss: Olav Rosness, rådgiver

Lykke til med prosjektet!

Appendiks D

Faktoranalyse av spørsmål i et spørreskjema om folks oppfatninger om nettovergripere (N = 608)

	Faktor 1	Faktor 2	Kommunalitet
De har en pedofil preferanse	.61	-.06	.35
De som ser på overgrepsmateriale tenner seksuelt på barn (har en pedofil preferanse)	.75	.05	.59
En nettovergriper er annerledes enn en som begår fysiske overgrep mot barn	-.02	.45	.20
De fleste av de som laster ned seksualiserte bilder av barn kommer ikke til å begå fysiske overgrep mot barn	-.05	.70	.47
Å laste ned bilder og videoer av overgrep mot barn er første steg på veien mot å bli en som begår fysiske overgrep mot barn	.31	.39	.33
Eigenvalue	1.39	0.55	
% of variance	28	11	
Total variance			39

Note: Faktorladninger høyere enn 0.35 er i fet skrift. Ekstraksjonsmetode var principal axis factoring; rotert med direct oblmin with Kaisers Normalization. Verdier er rapportert fra Pattern Matrix.

